

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 80

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tarife
și învolak.

Manuscrisele nu se în-
napoiesc.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Lei
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „

Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N. 226.

Serviciul damelor și domnișoarelor pen- tru mijlocirea de a primi muncă.

Un comunicat și un apel.

Acest serviciu al orașului la care s'au înrolat damele și domnișoarele din toate naționalitățile conlocuitoare și a început activitatea sa. Pentru a ține publicul mare în curent se vor publica în fiecare săptămână date statistice despre rezultatele obținute.

Astfel putem comunica și noi că în cele trei zile prime s'a făcut următoarea conscripțiune despre persoanele care s'au anunțat să primească muncă și adevă:

În totul au fost 92 persoane care s'au anunțat la acest serviciu, dintre care: 44 maghiari, 27 germani, 10 români 10 israeliți și un polonez.

Dacă vom constitui pe acești lipșiți de muncă în numite grupuri, cei ce sunt în vârstă sub 15 ani — 3 la număr; — de la 15—20 de ani — 12 la număr; de la 20—50 ani 67 la număr peste 50 de ani — 10 la număr.

Parte au fost oamenii tineri cari până acum nu și-au câștigat pâinea; școlari și școlărițe care sunt nevoiți prin depărtarea membrilor de familie mobilizați să și caute ceva pentru existență. Alții cari au lucrat la fabrici și la meserii, iar prin mobilizare au pierdut munca prin reducerea personalului iar cea mai mare parte sunt femei, a-le căror bărbați au fost chemați la arme, oștirindu-se să muncască, dacă se vor lăsa în grijă copiilor lor.

În totul sunt înștiințate 79 de persoane care ar trebui să primească imediat de lucru, pentru ca să fie apărute de foame și de miserie.

Din următoarea tabelă se pot vedea diferitele meserii și lucrări cu care s'au înrolat până acum.

Meseria	Bărbați	femei
Comerciu	4	2
Ocupațiune casnică	—	8
Mecanici	3	—
Intelctuali	2	1
Contabili	6	1
Legători de cărți	2	—
Argășitori	1	—
Ingrășirea de copii	—	3
Zidari	2	—
Bârberi	1	—
Croitori	6	2
Pantofari	8	—
Scriitori cu mașina	5	2

Meseria	Bărbați	Femei
Tînchiglii	1	—
Măsari	1	—
Strungari	1	—
Zileri	4	—
Ucenici la fabrici	1	5
Alți lucrători	—	1
Spălătorese	—	3
Cusătorese de rufărie	—	1
Desenatori	1	—

În schimb față de acest număr mare de cei lipsiți de muncă, numărul celor ce caută lucrători este foarte mic. Deoarece însă sunt foarte multe meserii, instituțiuni și ateliere, cari au nevoie de mână muncitoare și în timp de rebel, pentru producțiunea diferitelor obiecte de hrană, îmbrăcăminte ș. a. se face din nou și de urgență rugarea ca cererile să se comunice acestui serviciu la Magistratul orașenesc pentru ca de-acolo să fie trimise puterile necesare.

Totodată rugăm pe proprietari și maestri să aibă răbdare cu aceste nenorocite persoane care doresc să și câștige pâinea în mod onorabil, să privească fapta ca o binefacere fiind îngăduitori și dacă nu sunt atât de perfect și turoți în meseria lor. În schimb cei ce dau munca vor avea și mulțumirea sufletească de a fi putut ajutarea dela peire familiilor nenorocite.

În aceste timpuri se mai ivesc și împrejurări, că servitoarele sunt reclamate acasă pentru munca câmpului. Pentru aceste cazuri rugăm pe Onor. Doamne să se ajutoreze cu femei care vin să servească și să ajute în decursul zilei, căci prin faptul acesta alină foamea copilărilor rămași acasă.

Iar fete din familii mai bune burgheze, cari din lipsă trebuie să intre în servicii în familii, să fie tratate cu înțelegere, cu dragoste în aceste vremuri de grea încercare pentru toți.

Cu cât societatea întreagă va conlucra la alinarea miseriei, cu atât va fi și lucrarea acestui serviciu, instituit din inițiativa benevolă a doamnelor și domnișoarelor din societate, mai înlesnită și va putea avea rezultate mai frumoase.

M. B.

Un comunicat al guvernului român.

București 13 Aug. n. 1914.

Toți directorii de bănci din Capitală s'au întrunit azi la Banca Națională sub președenția d-lui ministru Costinescu.

Analizându-se din nou situația — s'a hotărât a nu se acorda moratoriul — România ne fiind nici în stare de războiu — ba ceva mai mult, în stare neutră.

Banca Națională și-a luat angajamentul să ajute toate băncile cu condițiunea ca acestea să schimbe și ele polițele pentru ca piața să nu sufere.

S'a trimis apoi ziarelor nrmatorelor comunicat din partea guvernului:

În fața temerilor și nedumeririlor ce au adus oare-care turburări în piețele comerciale ale țării s'a întrunit astăzi, 30 Iulie, la Banca Națională a României un mare Consiliu, compus din tot ce este mai cu experiență și mai cu autoritate în chestiunile financiare și economice ale țării.

Un studiu aprofundat s'a făcut în acest Consiliu despre cauzele și efectele turburărilor aduse în transacțiunile comerciale interne de situațiunea politică externă și de războaiele declarate.

S'a constatat că temerile exagerate manifestate în țară sunt foarte neltemeiate: liniștea e perfectă în toată România, nimeni nu ne amenință și nici noi nu amenințăm pe nimeni.

— Dacă se fac oare-cari concentrări de trupe aceasta are numai scopul de a veghia la neatangerea frontierelor noastre. — În același timp exportul nostru, dela deschiderea navigațiunii pe Dunăre, a fost anul acesta mai mare decât în toți anii, numărarii este abundent, și dacă această abundență nu se simte în destul, cauza este că fiecare își ascunde banii pentru temeri fără teme, în loc de a-i face să producă și de a-i repune în circulațiune.

Tot aceste temeri neltemeiate fac pe mulți să ceară înființarea unui moratoriu. — O asemenea măsură însemnează oprirea în loc a vieții comerciale și economice, închiderea caselor financiare și suprimarea cre-

ditului; o asemenea măsură nu trebuie să se ia decât în momente de mari pericole, când țara este cotropită de dușmani și când ori-ce transacțiuni comerciale devin peste putință. — Germania este în războiu crâncen cu două mari puteri; ea a mobilizat un milion și jumătate de ostași și totuși n'a înființat moratoriu. — Noi nu suntem în războiu cu nimeni, stăm liniștiți în mijlocul prosperității noastre economice, și ar fi o neiertată greșală să turburăm adânc această situațiune printr'un moratoriu nesocotit.

Să se liniștească cei-ce cer moratoriul, fără să și dea seamă de efectele lui dezaastroase; nici un pericol nu-i amenință; să meargă înainte cu îndeletnicirile lor comerciale și economice; vor găsi și astăzi pentru trebuințele lor mijloacele ce le-au trebuit până acum; nu se va vedea nici o execuțiune mai mult decât într'o situațiune normală; vor găsi de bunăvoie prelungirile, pe cari le cer unui moratoriu rău făcător; vor găsi și înlesnirile de a merge înainte cu treburile lor, numai cinstiți și de bună credință să fie.

Acestea au fost constatările și deciziunile luate în marele Consiliu întrunit la Banca Națională a României, în prezența tuturor caselor financiare din Capitală.

Situația financiară a Germaniei. În ziarul semi-oficial german »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« aflăm următoarea apreciere a situațiunii financiare a Germaniei:

Finanța germană a trecut cu succes zilele grele cari au procedat mobilizarea și foarte ușor celelalte zile. »Reichsbank«, stălpul forței noastre financiare, rămâne nesdruncinat ca și marile bănci din Berlin și provincie. În interesul general nu se poate și nu trebuie să se cedeze dorințelor de moratoriu și de moratoriu al schimbului. Imprumuturile de războiu ale imperiului trebuiesc furnizate de poporul german singur, de aceea, majoritatea acestor bani, cari se urcă la suma de peste 30 miliarde, depusă în bănci, case de economii, societăți anonime etc., de populațiune, va trebui să rămână disponibilă oricând.

Reiese necesitatea pentru Germania de a organiza ajutoare financiare de războiu în așa fel, încât obligațiunea plăților și facultăților de plată să poată fi menținută. Această organizare e pe cale de a se realiza într'o largă măsură, grație puternicei pozițiuni, pregătite cu mult înainte de Banca Imperiului și de celelalte instituțiuni de credit, care iau în fiere zi o mai mare expansiune. Pentru comerțul de export, un ajutor apreciat ar fi un moratoriu foarte restrâns.

Ziarul spune în sfârșit că teama, de care s'a vorbit adeseori, dela începutul războiului, ca din cauza chemării sub drapel a majorității populațiunii agrare, recolta să nu poată fi făcută, e socotită astăzi ca neltemeiată.

Disolvarea comisiei internaționale albaneze. Un comunicat oficial aduce la cunoștința publică disolvarea comisiei internaționale albaneze, deoarece ce toate Puterile și-au rechemat pe reprezentanții lor. Reprezentanții Rusiei au părăsit alături orașul Durazzo.

Tratatul dintre Grecia, Bulgaria și Serbia. Din cercurile diplomatice din Sinaia se comunică următoarele:

La Sofia se confirmă declarațiunea d-lui Venizelos, că ar accepta în anumite condițiuni o discuțiune asupra revizuirii tratatului dela București.

Declarațiunea aceasta a primului ministru grec se consideră în cercurile bulgărești ca o înleznire pentru rezolvirea în mod pacific a diferendului ce mai există între aceste două state. Ca o consecință a acestei atitudini a d-lui Venizelos, se întrevide și din partea Serbiei aceeași atitudine.

În cercurile diplomatice dela Sinaia se afirmă ceva mai mult: că se urmează tratative directe între Sofia, Belgrad și Atena pentru a se găsi un modus vivendi, care să satisfacă revendicările Bulgariei, dacă nu vor fi exagerate.

Nouă înarmări în Rusia.

PETERSBURG 14 August. Guvernul rus a ordonat mobilizarea a încă 11 clase de miliție.

Documente istorice.

Adnexele memoarului.

Adnexa primă.

O poezie sârbească dedicată împăratului nostru.

Ziarul »Politika« dă în 18 August n. 1910 cu ocazia aniversării a 80 zi onomastică a Maj. Sale, în mărime aproape naturală chipul lui Bogdan Zerajić, care încercase cu două luni înainte de aceea, un atentat contra guvernorului Bosniei baronul Varesanin. În legătură cu acest chip, scrie numitul ziar următorul articol: »Cinci focuri de revolver a tras Zerajić asupra acestui renegeat. Prin o întâmplare miraculoasă nu i-a succes să-l omoare. Atunci și-a îndreptat bravul și conștiința Zerajić al șaselea gionte asupra sa, omorându-se pe loc. Înțelegeau ei

*) Se știe că'n chestia conflictului cu Serbia guvernul central austro-ungar a adresat Marilor Puteri un »memoar« însoțit de niște »admeze«, cari conțineau toate dovezile cari probau vinovăția regatului sârbesc și cari au fost adunate în cursul timpurilor, de organele noastre diplomatice. Credem a fi interesant pentru publicul nostru să cunoașcă textul acestor Admeze, pe care-l dăm în traducere după »Gross-österreich« începând cu numărul nostru de azi. (Nota Red.)

bine în Viena, că Zerajić, această nobilă odraslă a neamului său, a comis atentatul voind, ca prin această faptă sângeroasă, să protesteze în contra dominațiunii străine. În Viena s'a dorit, ca orice amintire a lui Zerajić să se ștergă cu desăvârșire din mintea turotoră, iar faptei lui să nu i-se atribue vre-o importanță oarecare. Dar tocmai frica aceasta dinaintea mortului Zerajić precum și oprită de a i-se pomeni numele lui în întreagă Bosnie și Herțegovina, a făcut ca numele lui să fie pomenit de întreg poporul sârbesc cu sfîntenie — poate chiar azi în 18 August mai mult, ca ori și când altădată.

După acest articol urmează o poezie, a cărei conținut în traducere e următorul:

»Bosnia trăește, încă n'a murit
Zadarnic i-ași îngropat corpul
Scapără încă schintei victima încătușată
Încă n'a sosit vremea ca să-i cântați
cântul de îngropare.
Cu mâni de satan îi deschideți voi
groapa
Dar mortul viu nu voește încă să
zacă'n ea
Cesare, auzi tu? În strălucirea revol-
verului
Să îngrămădesc gloanțele de plumb
împotriva tronului tău!
Ei nu sunt sclavi, aceea e dulcea li-
bertate,

Care strălucește din mâinile celor sub-
jugăți!

Oare de ce tremură această îngrozitoare Golgotha?
Petru trase sabia să apere pe Christos
Mâna lui căzu, dar din sângele acesta
Se vor ridica mil de mâni viteze;
Această împușcătură a fost numai primul
sol
Al paștilor pline de splendoare și
mărire
Ce vor urma după patimile Golgothei.

La 8 Octombrie 1910, aniversarea zilei anexiunii Bosniei și Herțegovinei, »Politika« și »Mali Journal« scriu: »ziua revanșei va trebui să vie; și de această credință a fost tot poporul sârbesc, dovedește zorul cel mare, cu care Serbia a căutat să și înmulțească forța sa armată.

La 18 Aprilie nou 1911 scrie »Politika« următoarele: »afară doar de câțiva oameni cinieli, nimeni n'ar vedea cu ochi buni în Belgrad, dacă regele Petru ar călători la Viena ori Budapesta.« »Beogradske Novine« scrie: »Puvolul acesta al nemulțămirei ce s'a instăpănit peste întreagă Sârbie din cauza acestui plan de călătorie, este foarte explicabil.

»Mali Journal« scrie: »O vizită a regelui Petru la domnitorul Austro-Ungariei ar vătăma adânc tot elementul sârbesc.« »Politika«, »Mali Journal«, »Tribuna«, »Beogradske Novine«, »Veceruje Novine« scriu »Vizita plă-

nuită ar fi pentru Sârbia o »capitulațiune rușinoasă«, o sancționare sârbețoasă a tuturor crimelor și mișelilor, ce Austro-Ungaria a comis în contra Sârbiei și a poporului sârbesc.

Într'un articol intitulat »Granițele Albaniei« scrie »Balkan«: »Un război între Austro-Ungaria și Sârbia este inevitabil. Noi am îmbrăcătășit Turcia vom îmbrăcătăși și Austro-Ungaria. Un război am terminat, acum stăm în preajma a unui al doilea.

»Veceruje Novosti« dela 22 April 1913 adresează un »Apel« către publicul căător sârb și către »comercianții sârbi«, rugându-i să boicoteze corăbiile de transport ale »Societății de navigațiune dunăreană«. Toți cari nu se vor conforma acestui »Apel« de boicot, vor fi pedepsiți de către un comitet cu amenzii în bani, cari bani vor trece în casa bandelor de comitagi, cari vor avea un rol însemnat în viitorul război în contra Austro Ungariei.

»Tribuna«, dela 26 Mai 1913 scrie: »crimăna negru-găbină, Austria, s'a folosit larăș de o apucătură hoțoescă. Ea e un hoț, care dacă nu poate fura sacul întreg de bani, să mulțumește și numai cu un dinar.

La 10 Iunie 1913 cu prilejul aniversării anuale a atentatului lui Luca Iukic, toile sârbești toate scriu articole comemorative. Într'un articol din »Pravda« se pot citi următoarele:

»Trebuie să ne doară din tot sufletul că nu fiecea a făcut ceea ce a făcut scumpul nostru Iukic. Nu-l mai avem pe Iukic, dar avem 10 milioane de Iukici!»

»Piemont« dela 8 Octovmre 1913 ziua aniversării anexiunii scrie: »Astăzi, când morminte sârbești împodobesc vechile țări sârbe, când cavaleria sârbească a călcat câmpul de luptă al Macedoniei și Sârbiei vechi, se întorece întreg poporul sârb, după ce'n sud și-a împlinit misiunea, în spre partea opusă de unde s'a aud plânsetele și gemetele fraților noștri sârbi și unde stau gata îngrămădite spânzurațorii. O Turcie a dispărut. Bunul Dumnezeu al sârbilor. va face să dispară și a »doua Turcie«.

În numerele de Paști din anul acesta, toate folie sârbești își exprimă speranța că în curând vor serba și frații lucă ne liberați apăsați și subjugăți. o înviere mai veselă. În »Tribuna«, dela 23 April 1914 scrie: »Paștigii au aflat o nouă lozincă: aceea de »Patriotismul European«. Acest program numai atunci va putea fi realizabil, dacă va fi împărțită mai întâi Austria.»

»Mali Journal« dela 12 Mai 1914 scrie:

»Ceeace în viața privată numim noi crimă, în Austria s'a chiamă Politică. Istoria cunoaște un monstru acest monstru se chiamă Austria.»

* *

De pe câmpul războiului european.

Pe astăzi n-avem de înregistrat evenimente mai importante de pe câmpul de luptă. Dintr'un moment în altul se așteaptă intrarea în acțiune a flotei austro-ungare, care a luat contact cu o parte a flotei germane din mediterană.

Despre situația luptelor dela granițele Sârbiei nu ni s'a transmis azi nici un comunicat deosebit. Dat fiind secretul mișcărilor trupelor noastre, nu se publică deocamdată date concrete.

Despre operațiunile trupelor noastre aflătoare în Rusia se comunică că detașamente mai mici rusești au fost respinse pe întreaga linie.

Operațiunile flotei germane.

Berlin 31 August. Agenția Wolf comunică următoarele:

Acțiunea vaselor noastre pe diferite teatre ale războiului dovedește spiritul ofensiv militar care inspiră flota noastră. Bombardarea și închiderea portului Libau unde au cooperat în afară de cruciătorul »Augaburg« și vasul »Magdeburg« au fost încoronate de succes. Panica provocată se manifestă în distrugerea portului Hangoe.

Prin bombardarea fortificațiilor dela Philippeville și Bone, transporturile trupelor franceze sunt considerabil jenate.

Acțiunea eroică a vaporului »Koenigin Luise« a neliniștit întreaga Anglie. Cu teată situația dificilă în care se află vasele noastre izolate în apele streine, față de forțele inamice, în mare parte superioare, cruciătorul »Dresden« a alungat vaporul »Mauretania« al lui Cunard, până în portul Halifax. Forțele noastre navale din marea Nordului au făcut mai multe curse fără a întâlni pe inamic.

Mobilizarea Bulgariei.

»Universul« primește din Giurgiu următoarea telegramă:

Am comunicat aseară telegrafic că în urma unui ordin al ministerului

de război din Sofia s'a concentrat parțial armata bulgară.

Astăzi află că s'au mai chemat sub arme alte 3 contingente și anume 1897, 1898, 1899 cum și tinerii dispensați din contingentele 1908, 1909, 1910 și 1911.

Astăzi, iarăși prin bătăle de tobe s'a anunțat chemarea sub arme a contingentelor de mai sus.

Cu aceste ultime concentrări, Bulgaria poate fi considerată ca complect mobilizată.

Autoritățile bulgare spun, că aceste concentrări se fac numai pentru completarea instrucției și paza frontierii.

Bulgarii din Craiova, cari fac parte din cadrele armatei bulgare au fost înștiințați să se întoarcă de urgență în patrie și să se prezinte corpurilor din cari fac parte, fiind mobilizați.

Franța și Anglia au declarat războiul Monarhiei.

Viena 13 August (oficial) Ambasadorul Angliei Sir Moric de Bunsen s'a prezentat astăzi în ministerul de externe și a declarat, că Franța se consideră în stare de război față de Austro-Ungaria, deoarece Austro-Ungaria poartă războiul contra Rusiei, aliată Franței și sprijinește Germania, dușmanul Franței.

În același timp ambasadorul Angliei a declarat, că ținând cont de atitudinea Franței, și Anglia se consideră în stare de război față de Monarhie.

Atacuri rusești respinse.

Budapesta 13. Aug. (oficial). Pe câmpul de luptă nord-estic urmează încercările mici. Un batalion de-al nostru a respins cu o vehemență extraordinară o trupă de cazaci constituită din mai multe sotni. După o luptă scurtă ostașii noștri au pus pe fugă pe Ozaclii, cari aveau mai multe mitralize și 12 tunuri. Au mai fost respinse apoi mai multe grupe de ostași ruși, cari au încercat trecerea graniței noastre.

toarce la vetrele lor și a lua parte la munca câmpului, camarazii lor rămânând sub arme.

Guvernul meu vrea să rămână în pace. Cu grația lui Dumnezeu și cu ajutorul profetului, sunt încredințat că vom putea apăra și salvarea țara noastră și drepturile noastre, în ori ce eventualitate. Trimit salutarile mele tuturor copiilor mei.

Sultanul și-a terminat proclamația exprimându-și dorința că soldații se vor supune superiorilor lor, mergând la nevoie ca un singur om în fața morții.

Ministrul de război a comunicat armatei proclamația sultanului, însoțind-o cu un ordin de zi, care zice:

Statornicia și patriotismul pe care națiunea le-a arătat timp de o săptămână de mobilizare, e un semn bun pentru armata otomană care consimte, când va veni momentul, să facă cele mai mari sacrificii spre a șterge pata lăsată de războiul balcanic. Menținerea calitatului și a osmanismului depinde de meritul și de abnegația armatei otomane. Ordinul de zi se termină prin niște sfaturi către ofițeri și soldați.

ȘTIRI.

- 1 (14) August. 1914.

Contra hienelor războiului. O altă specie a hienelor războiului sunt speculații fără inimă, cari abuzează de lipsa de experiență a publicului și mai ales a publicului din provinciile înșelându-l buna credință în ce privește valoarea banconotelor și a bonurilor de stat. Aceștia au lăsat vestea în public și mai ales între țărani, că a scăzut mult valoarea banconotelor, iar în ce privește bonurile date în schimbul vitelor ori obiectelor achiziționate pe timpul mobilizării, au răspândit șvonul că aceste bonuri nu mai au nici o valoare, ori în cazul cel mai bun au o valoare foarte redusă. Folosindu-se de efectul dezastruos al acestor șvonuri intenționat răspândite, aceste hiene înșelă banconotele și mai ales bonurile de achiziționare dela cei neștiutori pe un preț de nimic.

Pentru a se pune capăt acestor manopere tâlhărești aproape toate oficiile polițiale din țeară au dat comunicate, prin cari se atrage atenția publicului asupra acestor operatori, recerând totodată pe toți oamenii de bine, ca să denunțe fără nici o milă autorităților pe aceste hiene ale războiului.

Înlocuirea ambasadorului austro-ungar la Berlin. Foia oficială vieneză publică o scrisoare autografă a împăratului către ambasadorul la Berlin al monarhiei d. Szögyenyi, cu prilejul retragerii sale din acest post. Împăratul îi exprimă călduroasa sa recunoștință pentru activitatea depusă, grație căreia ambasadorul și-a dobândit și încrederea particulară a augustului aliat împăratul Germaniei. Împăratul a conferit d-lui Szögyenyi marea cruce a Sft. Ștefan în briliante. În același timp Monitorul oficial publică numirea prințului Gottfried de Hohenlohe Schillingsfürst ca ambasador la Berlin.

Împăratul Wilhelm a primit aiațaeri pe ambasadorul austro-ungar, d. Szöghény-Marisch, care l-a înmănat scrisorile sale de rechemare. Împăratul german a conferit ambasadorului austro-ungar ordinul »Vulturul Negru« cu briliante.

O scrisoare a generalismului francez către regele Belgiei. Din Paris se anunță că generalismul francez Joffe a adresat regelui Belgiei o scrisoare, mulțumind suveranului pentru salutul frățesc, pe care l'a adresat armatei franceze și asigurând pe regele Albert că soldații francezi și belgieni se vor conduce ca adevărați frați de arme și că vor merge împreună la victorie.

Un episod al procesului dela Mofin. În cunoscutul proces al Mofinilor s'a mai întretăcut un episod. Sărmanii Mofinani osândiți, cari au dat recurs contra judecării aspre, au cerut dela tribunalul din Sătmă, ca să suspendeze procedura penală în contra lor baremi pe timpul duratei războiului.

Dar. Firma Czeli și fi a dăruit în amintirea regretatului ei șef Karl Czeli o sumă de 3000 cor. pentru ajutorarea familiilor celor mobilizați din comuna comitatului Brașov.

Incendiu. Eri seară către orele 10 s'a declarat un incendiu în magazinul de sticle al fabricii de spirit Kenyeres din strada Fântanei roșii. Fîind magazinul plin de pale limbile de foc au produs noaptea, o panică enormă în toată vecinătatea, unde se află numeroase case acoperite cu șindile, pe cari cădeau necontenit schinte. A fost mare norocul, că n'a bătut vântul, căci în caz contrar ar fi luat foc și casele din apropiere. Pomplierilor, ajutoarați de soldați și de vecini, le-a succedat să localizeze incendiul.

Biroul de presă din președinția ministerului ungar dă un comunicat menit să liniștească publicul. În acest comunicat anunță, că se vor compune în anumite intervale de timp statistici despre cei căzuți în luptă și statisticele aceste se vor comunica presei, pentru ca cei interesați familiar să se știe orientat. La sate vor fi publicate aceste date statistice prin placate, ca și cei dela sate să fie conștiențioși informați despre soarta celor duși în campanie.

Dela magistrat. Magistratul orașului Brașov anunță, că începând cu ziua de 16 a l. c. inspecțiunea la acest magistrat se restrânge pentru orele 2-6 d. a. în fiecare zi.

În timpul dela 6 ore seara până la 7 ore dim. în cazuri urgente stă însă la dispoziție poliția orașenească.

Trenurile militare. Aflându-ne tocmai în toată transporturile trenurilor militare e de interes să cunoaștem unele amănunte cu privire la modul acesta de transportare. Un tren militar nu poate fi mai lung de 150 metri. Un astfel de tren poate transporta un batalion de infanterie împreună cu stabul regimentului sau un escadron de cavalerie cu stabul regimentului sau o baterie de tunuri. Presupunând că un corp de armată numără 41 mii soldați, 14 mii cai și 2400 cară, această armată poate fi transportată la o distanță de 600 chilometri în timp de 5 1/2 zile dacă linia ferată e dublă, sau în timp de 9 1/2 zile când transportul se face pe o singură linie.

Donațiuni. În favorul familiilor celor mobilizați ni se comunică că au dăruit: firma »Frideric Czeli et Cie.« în amintirea decedatului Carol Czeli 6000 cor. Funcionarii firmei »Czeli Fr. et Cie.« în amintirea decedatului Carol Czeli 300 cor. Societatea săsească a mesei de Marș din Blumena 150 cor. Dr. Ernst Carl Schnell, primar 300 cor. Ludovic Kammer, senator mag. 300 cor. Gustav Hertel, protonotar 100.

Deosebită mulțumire le aduce marinimosilor donatori. Magistratul orașeneesc.

Ultime știri și telegrame.

Sofia, 14 August. Curtea regală sârbească se pregătește să se mute la Ueskub.

Fiume, 14 August. Aici domnește mare panică din cauza șvonului că Englezii intenționează să bombardeze orașul. Față de aceste știri se asigură din loc competent, că Fiume, fiind un port liber, nu va fi bombardat.

LONDRA, 14 Aug. Camera comunelor a adoptat sporierea cerută a armatei engleze cu 500,000 de oameni. S'au mai cerut Parlamentului creditele necesare spre a spori marina engleză cu 67.000 ofițeri și marinari.

BRUXELLES, 14 August. Ostitățile au început la Sesbaye între avantposturile belgiene și cavaleria germană, care a început explorarea metodică a regiunii. Operează 10 mii cavaleriști urmați de infanterie.

SINAIA, 14 Aug. Părerea cerurilor diplomatice din Tripla-înțelegere este, că adevărata luptă se va da Dumineca viitoare. Rusiei îi trebuie 20 de zile pentru mobilizare și mai sunt deci 3 zile până la desăvârșirea ei.

Din sursă oficială franceză se anunță că Franța are 3 milioane de soldați pe picior de război.

BUDAPESTA 14 August (oficial). »Neues Wiener Tageblatt« este informat că flota austro-ungară va avea în curând prilej să intre în acțiune, dovedind lumii că pe lângă o armată puternică pe uscat, dispunem și de o importantă forță pe mare.

Milano 14 August. Cruciaștoarele germane »Goeben« și »Breslau« au fost salvate de flota noastră, care le-a eșit în drum până la Otranto. Vasele engleze și franceze, cari le urmăreau, s'au reîntors la aparaja vaselor noastre.

München 14 August. Într'una din ultimele lupte prințul Henric de Bavaria în fruntea unei escadroane a atacat și nimicit un detașament de dragoni francezi.

Budapesta 14 August. Din Triest sosește știrea, că vaporul »Baron Gautsch« s'a scufundat în drum între Lussingrande și Triest. Au fost salvați 130 pasageri și marinari. 20 cadavre au fost pescuite.

Viena 14 August. Moratoriul a fost prelungit până la 30 Septembrie.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp. Redactor responsabil: Ioan Lacea.

Restaurant-grădina

»Schneiderzwinger«

lângă băile săsești. — Târgul Cailor.

Bucătărie excelentă ardelenască. Se pot face abonamente la prânz săptămânal și lunar. Prânz pe zi (supă, rașol și friptură după listă) 1 cor. 20.

Bere proaspătă, viuri bune. Serviciu prompt.

Rog, ca on public și stim. oaspeți din România să-mi sprijinească întreprinderea mea.

Cu stimă Traian Surd, restaurator.

Aviz pentru oțeri.

Subscrierul am în comuna Aștileu mare (Nagysekiöl), la depărtare de Cluj 30 km. o moșie de 300. jugh. foarte acomodată pentru pășunat de iarnă pentru 3-400 oi, unde la caz de lipsă să găsește și fân, staul potrivit pentru timpul fătutului, precum și casă de locuit pentru păcurari.

Cei ce doresc a se folosi de această ocaziune favorabilă, să se adreseze la subscrierul-

Hida (Hidalmás) la 9 August 1914.

Dr. Simion Tănășiu, avocat.

Proclamația sultanului către armată.

Sultanul a adresat aliașeri armatei proclamația următoare:

Pe când lucrăm pentru progresul țării noastre un mare război s'a deslăntuit în Europa. Cu ajutorul lui Dumnezeu și spre a ocroti drepturile noastre, am chemat pe toți fiii patriei sub arme. Cele mai importante trebuințe ale armatei au fost satisfăcute; sunt extrem de mișcat de statornicia și de patriotismul arătat de națiunea otomană. Ordon ca cei mai în vârstă, prințre cei ne-exersați, să fie pentru moment concediați spre a se rein-

pe sultanul Murad). »Este o greșală a afirmă că Kosovo a fost și a trecut. Bazele unui nou Kosovo le aflăm la Nord și Vest: Nemții, Austriacii și Șvabii prin înaintarea lor în spre sudul nostru slav și sârbesc. »Narodna Obrana« nu trage la îndelală nici decăt, că'n luptele noastre cu pușca și cu tunul ce le vom purta cu Șvabii și cu alți dușmani, ce-l vom mai întâlni în cale, poporul nostru va pune 'n față un rând numai de viteji. Totuși numai cu atât nu e mulțumită »Narodna Obrana«. Ea consideră și așa numitele »timpuri de pace« din vremile de acum, drept un război și în consecință pretinde și pentru lupta ce o purtăm azi în Serbia și dincolo de frontieră, viteji.

Despre »Legătura (allanța) cu frații și prietenii tractează capitolul 12. »Sub cuvântul »popor« »Narodna Obrana« înțelege întreg poporul sârbesc, nu numai pe cel din Sârbia. Ea speră că activitatea ce o desvoltă ea în internul Sârbiei va servi ca îndemn pentru frații din afară pentru de a participa în mod cât mai intensiv la toate acțiunile, la toate mișcărilor, pornite din inițiativă privată.

Austria primul și cel mai mare dușman. »Două meniri însemnate« este intitulat capitolul 13 în care citim: »Stând noi pe punctul acela de vedere, că prin anexarea Bosniei și Herțegovinei, înaintarea dinspre Nord în contra țării noastre s'a înfăptuit cu desăvârșire, Narodna Obrana urăște populațiunea austriacă și o consideră, drept cel mai mare dușman al nostru. Acest fapt îl socotește Narodna Obrana drept o faptă sănătoasă și necesară și ca o îndatorire principală a sa. Precum odi-

nișoară Turcii s'au aruncat dinspre Sud asupra noastră, așa se aruncă acum asupra-ne Austria dinspre Nord. Dacă »Narodna Obrana« propovăduște războiul contra Austriei, atunci propovăduște ea sfântul adevăr al situațiunei noastre naționale. Trebuie să spunem poporului: »eliberarea teritoriilor noastre sârbești subjugate și alipirea lor la țara mamă, la Serbia, este necesară atât pentru domnii noștri, cât și pentru negustorii și țărani noștri. Trebuie să spunem poporului nostru, că eliberarea Bosniei trebuie să se facă nu numai din compătimirea ce trebuie s'o avem față de frații noștri cari suferă acolo, ci și din pricina comerțului și pentru a obține astfel o legătură cu marea.

Activitatea secretă și fanatică.

Capitolul de încheiere, capitolul 14 să începe cu un »Apel« la adresa guvernului și poporului Sârbiei pentru de a să pregăti pentru lupta viitoare, al cărei prevestitor a fost anexarea. În propozițiile următoare să rezumăm încă odată activitatea »Narodnei Obrana«. Lucrând »Narodna Obrana« în conformitate cu timpul și împrejurările schimbate, ea a rămas și după anexiune aceaș care a fost înainte de ea. Ea este și acum »Narodna« (scut, apărare) și este și acum »Narodna« (a poporului). Ea adună și azi sub steagul său pe toți cetățenii Sârbiei, cum a făcut înainte de anexiune. Atunci se chema la luptă, astăzi se chiamă la muncă, atunci se cereau meetinguri, demonstrațiuni, comitete, arme și bombe, azi se pretinde muncă în tăcere, muncă fanatică și neobosită, muncă și iarăși muncă în direcțiunea întei și a îndatoririlor ce le-am luat asupra-ne ca o pregătire-

tuală pentru lupta viitoare, lupta ce se va da cu arma și cu tunul.

Darea de samă anuală a comitetului »Narodnei Obrana«, din cari s'au făcut aceste extrase, mai conține și date pozitive relativ la organizația internă a acestei societăți.

Comitetul central cu sediul în Belgrad conduce toate agendele »Narodnei Obrana«. Acestul comitet central li sunt subordonate toate celelalte comitete. Comitetul central se împarte în mai multe secțiuni, dintre cari una și pentru afacerile externe.

Comitetele cercuale, cu sediul în acele orașe unde-și au reședința și autoritățile polițice cercuale.

Și comitetele cercuale au deosemena o secție, care să ocupă exclusiv cu afacerile externe. Comitetele locale sunt organele conducătoare în singuraticile localități.

Bărbați de încredere se găsesc în astfel de localități unde împrejurările sunt de așa fel, că nu s'a simțit necesitatea înființării unui comitet.

Societățile »cari stau în cea mai strânsă legătură cu cercul de activitate al »Narodnei Obrana« și cari au fost subvenționate de către aceasta din urmă, sunt cele cari urmează:

»Uniunea țăstășilor« cu 762 de societăți; »Uniunea școlăștilor«, »Dușan Silui« cu 2500 de membri; »Clubul Olimpic«; »Societatea călăreților« »Knez Mihajlo«; »Uniunea vânătorilor« și »Liga culturală«.

Toate aceste societăți sunt organizate după modelul »Narodnei Obrana«, ba folosesc chiar și localurile și bibliotecă el.

Jar membrii mai cu vază ai acestor societăți sunt conducători de secțiuni în »Narodna Obrana«. (Va urma).